

Οδηγός Πρόληψης και Διαχείρισης της Καφέ Αρκούδας στις Τοπικές Κοινότητες

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΑΣΩΝ ΚΟΖΑΝΗΣ

Η καφέ αρκούδα αποτελεί προστατευόμενο είδος της ελληνικής πανίδας, με φυσική παρουσία κυρίως σε ορεινές και ημιορεινές περιοχές της χώρας. Παρότι η παρουσία της στα ενδιααιτήματά της είναι φυσιολογική, παρατηρείται συχνά προσέγγιση ατόμων σε κατοικημένες περιοχές, κυρίως κατά την αναζήτηση τροφής. Εύκολα προσβάσιμες πηγές διατροφής, όπως απορρίμματα, καρποί και τροφή ζώων, λειτουργούν ως παράγοντες που ενθαρρύνουν την είσοδο των αρκούδων σε ανθρώπινους οικισμούς.

Τα τελευταία έτη έχει σημειωθεί αυξημένη συχνότητα εμφάνισης και προσέγγισης της καφέ αρκούδας σε κατοικημένες περιοχές, γεγονός που προκαλεί ανησυχία στους κατοίκους και επιβάλλει την ανάγκη για άμεση και συντονισμένη διαχείριση από τους αρμόδιους φορείς. Οι μεταβολές στις περιβαλλοντικές συνθήκες, η αναζήτηση τροφής, καθώς και η υποβάθμιση και μείωση του φυσικού ενδιαιτήματος του είδους, συνιστούν βασικούς παράγοντες που συντελούν στην εμφάνιση του φαινομένου.

Προκειμένου να μειωθεί η πιθανότητα προσέγγισης των αρκούδων σε κατοικημένες περιοχές και να διασφαλιστεί η προστασία τόσο των ζώων όσο και των ανθρώπων, κρίνεται απαραίτητη η εφαρμογή συγκεκριμένων μέτρων. Μεταξύ αυτών περιλαμβάνονται η ορθολογική διαχείριση των απορριμμάτων, η αποτροπή πρόσβασης σε εύκολα διαθέσιμη τροφή και η ενημέρωση των τοπικών κοινωνιών.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΤΟΙΚΟΥΣ ΤΩΝ ΤΟΠΙΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ:

ΠΡΟΛΗΨΗ

Διαχείριση Απορριμμάτων

- Κλείνετε ΠΑΝΤΑ καλά τους κάδους απορριμμάτων.
- Μην αφήνετε σακούλες σκουπιδιών έξω από τους κάδους ή μπροστά σε σπίτια.
- Μην πετάτε οργανικά υπολείμματα (π.χ. φρούτα, υπολείμματα τροφών) σε ανοιχτούς χώρους.
- Σε καμία περίπτωση μην ταΐζετε άγρια ζώα.

Προστασία Ιδιοκτησίας & Κτηνοτροφίας

- Κλαδέψτε τη βλάστηση γύρω από αυλές και, εάν χρειαστεί, απομακρύνετε τυχόν καρπούς.

- Κρατήστε αποθήκες με ζωοτροφές, μέλι κ.λπ. ασφαλώς κλειστές.
- Εάν διαθέτετε ευάλωτες εγκαταστάσεις (μελισσοκομεία, ορνιθώνες, ποιμνιοστάσια):
 - Χρησιμοποιήστε ηλεκτροφόρους φράχτες (αδειοδοτημένους).
 - Χρησιμοποιήστε σκύλους φύλαξης (ποιμενικούς).

Γενικά Μέτρα

- Φροντίστε για τον επαρκή φωτισμό της ιδιοκτησίας σας, καθώς οι αρκούδες κινούνται κυρίως από το σούρουπο ως την αυγή.
- Μην αφήνετε ελεύθερα τα κατοικίδια σας τη νύχτα.

ΕΑΝ ΔΕΙΤΕ ΑΡΚΟΥΔΑ: ΣΩΣΤΗ ΑΝΤΙΔΡΑΣΗ

Η καφέ αρκούδα της Ελλάδας δεν είναι εκ φύσεως επιθετική. Θα απομακρυνθεί μόλις αντιληφθεί ανθρώπινη παρουσία, εκτός αν νιώσει ότι απειλείται (ιδίως αν συνοδεύει τα μικρά της).

- Διατηρήστε την ψυχραιμία σας. Μην πανικοβληθείτε.
- Απομακρυνθείτε ήρεμα, χωρίς απότομες κινήσεις και χωρίς να τρέξετε.
- Μην την πλησιάσετε, μην την απειλείτε (π.χ. με πέτρες ή ξύλα) και μην την παγιδεύσετε.
- Αφήστε της πάντα διέξοδο διαφυγής προς τον εξωτερικό χώρο ή το δάσος.
- Εάν είστε σε όχημα: Μην κατεβείτε, μην την ακολουθήσετε, απομακρυνθείτε ήρεμα.

ΟΤΑΝ ΚΙΝΕΙΣΤΕ ΣΤΗ ΦΥΣΗ

- Κάντε θόρυβο (μιλήστε, τραγουδήστε ή χρησιμοποιήστε σφυρίχτρα) για να προειδοποιήσετε την αρκούδα.
- Προτιμήστε καθαρά μονοπάτια και δρόμους — αποφύγετε την πυκνή βλάστηση.
- Κρατήστε τον σκύλο σας πάντα δεμένο.

ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟΥ

Ειδοποιήστε αμέσως τις αρμόδιες αρχές:

- Δασαρχείο
- Δήμο
- Αστυνομία
- Ομάδα Άμεσης Επέμβασης (Ο.Α.Ε.)

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΔΗΜΟΥΣ & ΤΙΣ ΤΟΠΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ: ΔΡΑΣΕΙΣ

Διαχείριση Απορριμμάτων

- Τοποθέτηση ανθεκτικών, κλειστών κάδων σε ευάλωτες περιοχές.
- Καθημερινή αποκομιδή, ιδιαίτερα σε δασικές παρυφές.
- Τακτική αποκομιδή των απορριμμάτων κοντά σε φυσικούς διαδρόμους διέλευσης αρκούδας.
- Έλεγχος και απαγόρευση αυτοσχέδιων χωματερών.
- Κατάλληλη διαχείριση των νεκρών κτηνοτροφικών ζώων (ώστε να μην αποτελούν πηγή τροφής).

Περιβάλλον & Υποδομές

- Καθαρισμός κοινόχρηστων χώρων από την πυκνή βλάστηση.
- Έλεγχος και συμμόρφωση με τον κανονισμό καθαρισμού όλων των οικοπέδων.
- Αυστηρό κλάδεμα και, εάν χρειαστεί, απομάκρυνση οπωροφόρων δέντρων σε κοινόχρηστους χώρους και παιδικές χαρές.
- Τοποθέτηση προειδοποιητικών πινακίδων σε περιοχές συχνής διέλευσης αρκούδας.
- Εγκατάσταση επαρκούς φωτισμού σε δρόμους κοντά σε δάση.
- Σύλληψη των αδέσποτων ζώων (μείωση πηγών τροφής).

Ενημέρωση & Συντονισμός

- Ενεργοποίηση ή ενίσχυση της Ομάδας Άμεσης Επέμβασης (Ο.Α.Ε.) για τη διαχείριση περιστατικών.
- Εκπαιδευτικές δράσεις σε σχολεία, συλλόγους και αγρότες.
- Συνεχής ενημέρωση του κοινού με οδηγίες πρόληψης και σωστής αντίδρασης.

ΤΙ ΙΣΧΥΕΙ ΝΟΜΙΚΑ:

- Ζημιές από αρκούδες αποζημιώνονται από τον ΕΛΓΑ (για ασφαλισμένους παραγωγούς).
- Η καφέ αρκούδα προστατεύεται από την Ελληνική & Διεθνή Νομοθεσία.